

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการไปยังสถานศึกษา โดยตรงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งในด้าน วิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยัง คณะกรรมการ และสถานศึกษาโดยตรง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข เพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545, 2545, หน้า 15) กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวิสัยทัศน์ ของการ ปฏิรูปการศึกษาคือภายในปีพ.ศ. 2550 ประชาชนคนไทยทุกคนมีโอกาสและมีความเสมอภาคใน การได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงโดยให้ทุกสถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การศึกษามีคุณภาพมาตรฐาน มีการกระจายอำนาจ และให้เกิดการ บริหารที่มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, หน้า 12) การกระจายอำนาจ การบริหารจัดการศึกษาตามมาตรา 39 จะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญอย่าง หนึ่ง คือ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติสำคัญที่สุดทำให้ สถานศึกษาเกิดความเข้มแข็ง เพราะในการบริหารจัดการ ในระบบการกระจายอำนาจแบบใหม่ นี้ ยึดสถานศึกษาเป็นฐาน ด้วยความเชื่อที่ว่า ผลของการศึกษาเกิดที่สถานศึกษาถ้าสามารถ สร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษา ก็เชื่อว่าสถานศึกษาจะให้บริการการศึกษาที่ดีแก่เยาวชน ช่วยให้นักไทยเป็นคนที่มีคุณภาพ เป็นคนดี มีความรู้ อยู่ดีมีสุข (วิจิตร ศรีสอาน, 2552)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือตัวแทนของประชาชนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สถานศึกษาที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือ สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 40 ได้กำหนดให้มี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของ สถานศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินี้ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็น ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาอย่างแท้จริงในลักษณะการเป็นเจ้าของ หรือหุ้นส่วนของสถานศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545, 2545, หน้า 15) ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 38 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ

มาตรา 40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546, 2546, หน้า 14) ในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อมีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ทำให้มีโครงสร้างการจัดองค์กรในรูปแบบใหม่โดยยึดหลักเอกภาพด้านนโยบายมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ และสถานศึกษา ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรชุมชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ (วิจิตร ศรีสุวาน, 2552)

ในการประกันคุณภาพการศึกษานั้นนอกจากเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องแล้วยังเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพของสถานศึกษาอีกด้วย เนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษาไว้หลายมาตราดังนี้ ในมาตรา 47 ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ในมาตรา 50 ได้กำหนดให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลอื่นหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545, 2545, หน้า 14)

บทบาทในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษานั้นอยู่ในงานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน ในการดำเนินการแต่งตั้งบุคลากรทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์สถานศึกษา กำหนดแผนเป้าหมายและวิธีดำเนินการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ตามแผน และติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 61-62) การประชาสัมพันธ์สถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการดำเนินงานอย่างถาวรระหว่างชุมชนและสถานศึกษา

ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการเสนอข้อเท็จจริง เรื่องราวต่างๆ และโครงการที่สถานศึกษาได้จัดทำให้ประชาชนได้รับทราบ (ธวัชชัย เปรมปรีดิ์, 2542, หน้า4) บทบาทในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษานั้นเป็นหน้าที่สำคัญซึ่งไม่ควรที่จะละเลย ผู้ที่มีหน้าที่บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรเป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดี เพราะเป็นการอธิบายให้คนทั้งหลายได้ทราบการดำเนินการของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นจุดสำคัญที่สถานศึกษาจะได้รับการสนับสนุนจากภายนอก (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545, หน้า 49)

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 กำหนดให้คณะกรรมการโรงเรียนมีหน้าที่ในการชักชวนประสานงานให้ชุมชนร่วมพัฒนาโรงเรียน เพื่อประสานและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน องค์การในท้องถิ่น พัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งวิทยาการในท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า91) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการชักชวนประสานงานให้ชุมชนร่วมพัฒนาสถานศึกษา เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่างๆ เป็นการแบ่งงานกันรับผิดชอบ ร่วมมือกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย(ธวัชชัย เปรมปรีดิ์, 2542, หน้า88)การประสานงานเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการบริหาร และการจัดองค์การเป็นกิจกรรมทางการจัดการซึ่งจะต้องทำให้มีขึ้น ไม่ใช่กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นได้เอง การจะประสานงานให้เกิดผลดีนั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ การประสานงานจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัย เงื่อนไขทางวัฒนธรรม ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กิจกรรมทางการจัดการและลำดับขั้นการบังคับบัญชา(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545, หน้า143)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นตัวแทนของชุมชน มีบทบาทในการเป็นแกนนำระหว่างสถานศึกษากับชุมชนถือว่าเป็นบุคคลที่มีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาในส่วนนี้ เกิดจากการมองเห็นศักยภาพขององค์กรนอกกระบวนการ องค์การชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียนเป็นเครือข่ายและสนับสนุน ทำให้การจัดการศึกษา มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 70) ภาวะผู้นำไม่ได้เกิดขึ้นแต่เฉพาะในบุคคลที่มีตำแหน่งเท่านั้น ภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นได้ทุกสถานการณ์ที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยที่ผู้หนึ่งใช้อิทธิพลต่ออีกผู้หนึ่ง หรือต่อบุคคลหลายคน เพื่อให้กลุ่มทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ บุคคลที่มีหน้าที่ชักจูงชี้นำกลุ่ม จึงเป็นแกนนำกลุ่ม(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545, หน้า178) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่พัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้ามีบทบาทในการเป็นแกนนำเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยเฉพาะการสร้างควมสามัคคีให้เกิดขึ้น เพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้หมดไป (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2547, หน้า181)

ในระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันได้เกิดปัญหาเรื่องการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันของ

แต่ละชุมชนส่งผลให้คุณภาพ ศักยภาพของกรรมการสถานศึกษาแตกต่างกันออกไปด้วย และบางครั้งเกิดความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับฝ่ายสถานศึกษา สาเหตุมาจากผู้บริหารสถานศึกษารู้สึกสูญเสียอำนาจ ครุมีความรู้สึกว่าการก้าวร้าวทำงาน และมีความรู้สึกเหมือนโดนจับผิด (ธรรมศักดิ์ มีอิสระ, 2544, หน้า 13) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่มีเวลาเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย เพราะบางคนมีอาชีพเป็นพ่อค้ามักจะคำนึงถึงเรื่องปากท้องของตนเองและเศรษฐกิจในครอบครัวจึงไม่มีเวลาว่างไปร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาสาเหตุมาจากสถานศึกษาส่วนใหญ่จะแต่งตั้งนักธุรกิจหรือพ่อค้าที่มีกิจการใหญ่ๆ ข้าราชการในตำแหน่งสูงให้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งบุคคลเหล่านี้ถ้าดำรงตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาใดก็จะทำให้ดูเหมือนมีประสิทธิภาพ แต่ในความเป็นจริงแล้วสถานศึกษามีเจตนาเพื่อมุ่งหวังในการมีและการบริหารทรัพยากรของบุคคลเหล่านั้น คณะกรรมการสถานศึกษาบางคนไม่ได้มีถิ่นกำเนิดในท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ หรือมีบ้านพักอาศัยอยู่นอกท้องถิ่นบริเวณสถานศึกษามักทำให้มีความผูกพันกับสถานศึกษาน้อยลงไม่ค่อยมาร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษา (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2547, หน้า 247) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดความรู้เรื่องการบริหารสถานศึกษา ขาดทักษะกระบวนการจัดการ และขาดความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิระยุทธ ชาคะกาญจน์, 2551, หน้า 60) และจากการดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายทิศทางการปฏิรูปการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน และท้องถิ่น โดยได้ขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนในเขตตรวจราชการที่ 6 และ 7 จำนวน 48 แห่ง ตอบแบบสอบถามเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้ข้อสรุปผลการติดตาม คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน และการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง มีความสามารถในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำหลักสูตร การกำกับติดตาม การจัดการศึกษาของโรงเรียน การวางแผนการบริหาร และการประเมินผลแผน และโครงการอยู่ในระดับปานกลาง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาระดับศักยภาพ ทั้งความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนภาวะผู้นำในการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา (สำลี เก่งทอง, 2551)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดโรงเรียนเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 6 ประกอบด้วย จังหวัดชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี อ่างทอง อุทัยธานี และสิงห์บุรี ตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2552 เพื่อวางแผนพัฒนา และบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นต่อไป ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการปฏิรูปการศึกษาคือภายในปี พ.ศ.2550 ประชาชนคนไทยทุกคนมีโอกาส และมีความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยให้ทุกสถาบันทางสังคมมีส่วนร่วม และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน มีการกระจายอำนาจ และให้เกิดการบริหารที่มีความโปร่งใสตรวจสอบได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดโรงเรียนเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดโรงเรียนเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 6 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา จังหวัด และขนาดของสถานศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารจัดการสถานศึกษา และนำไปใช้ในการสร้างความเข้าใจในการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทในการกำกับดูแลส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา บทบาทในการประกันคุณภาพการศึกษา บทบาทในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา บทบาทในการชักชวนประสานงานให้ชุมชนร่วมพัฒนาสถานศึกษา และบทบาทในการเป็นแกนนำระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือนำไปสร้างหลักสูตรเพื่อใช้ในการอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของตนช่วยให้เกิดความรู้และมีความมั่นใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาและเป็นการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 6 จากโรงเรียนจำนวน 63 แห่ง รวม ประชากรที่ทำการศึกษา จำนวน 831 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2552, หน้า 3-86)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัด เทศบาลในจังหวัด ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี อ่างทอง อุทัยธานี และสิงห์บุรี เนื่องจากมีจำนวนประชากรที่แน่นอน (finite population) จึงใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane) ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (สุริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 126-130) ที่มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 273 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็น

1. เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2. วุฒิการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรี
- 3) สูงกว่าปริญญาตรี

3. จังหวัด

- 1) ชัยนาท
- 2) พระนครศรีอยุธยา
- 3) ลพบุรี
- 4) สระบุรี
- 5) อ่างทอง
- 6) อุทัยธานี
- 7) สิงห์บุรี

4. ขนาดของสถานศึกษา

- 1) จำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน
- 2) จำนวนนักเรียนเกินกว่า 300 คนขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม คือ การดำเนินการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดโรงเรียนเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 6 ในบทบาทหน้าที่การกำกับดูแลส่งเสริม

สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา บทบาทในการประกันคุณภาพการศึกษา บทบาทในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา บทบาทในการชักชวนประชาชนให้ชุมชนร่วมพัฒนาสถานศึกษา และบทบาทในการเป็นแกนนำระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายและขอบเขตของคำที่ใช้ดังต่อไปนี้

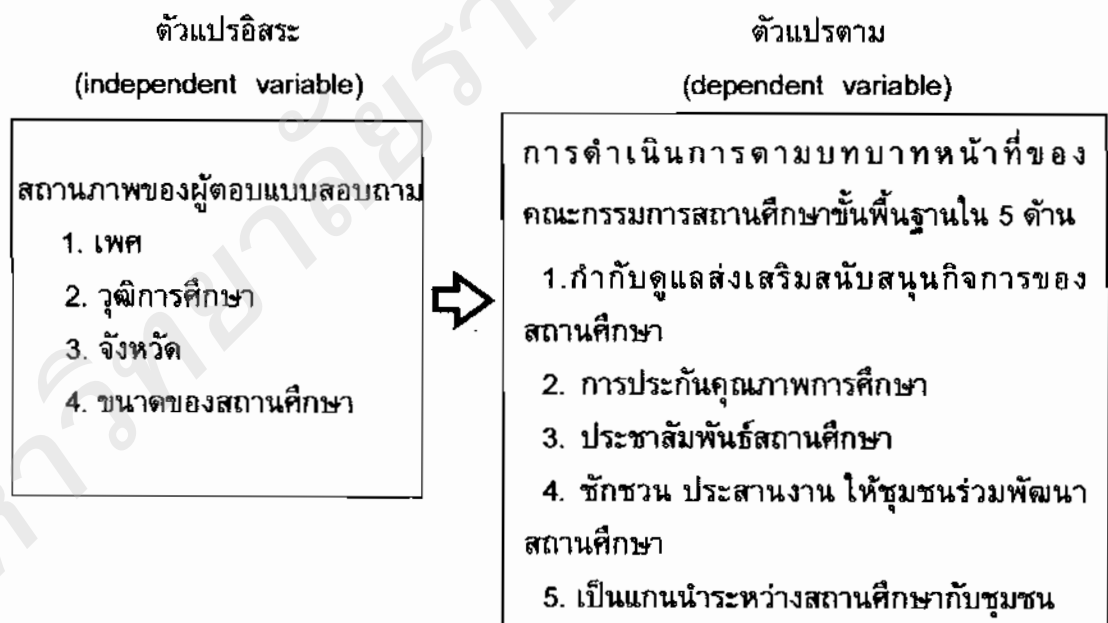
1. การดำเนินการ หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามแผนขององค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยใช้ทรัพยากร การประสานงาน การควบคุมติดตามเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ขององค์กร
2. การจัดการศึกษา หมายถึง ศิลปะและกลยุทธ์ในการบริหารการดำเนินงานของสมาชิกในองค์กรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างมีคุณภาพ
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะบุคคลที่เป็นตัวแทนของผู้ปกครอง ครู องค์กรชุมชน ศิษย์เก่า นักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาเข้ามาบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาด้วยความสมัครใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา
4. โรงเรียนเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 6 หมายถึง สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และสังกัดเทศบาลอยู่ในการควบคุมดูแลของสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งตั้งอยู่ในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 6 ประกอบไปด้วย โรงเรียนเทศบาลใน จังหวัดชัยนาท จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดสิงห์บุรี
5. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สิทธิและหน้าที่ในการแสดงพฤติกรรมตามภารกิจที่ต้องปฏิบัติของบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. กำกับดูแลส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ดูแล เอาใจใส่ ช่วยเหลือส่งเสริมการปฏิบัติงานของสถานศึกษา
7. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาโดยมีการวางแผน การควบคุม และประเมินคุณภาพการศึกษา มีความพร้อมในการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้
8. ประชาสัมพันธ์สถานศึกษา หมายถึง กระบวนการ หรือ กิจกรรมในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน แฉ่งข้อมูลข่าวสารข้อเท็จจริงต่างๆ ให้ชุมชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และให้การสนับสนุนช่วยเหลือสถานศึกษาในการดำเนินงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

9. การชักชวนประสานงานให้ชุมชนร่วมพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อ ผู้ปกครองและชุมชน โดยการให้เหตุผลโน้มน้าวให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการทำให้สถานศึกษาเจริญก้าวหน้า

10. เป็นแกนนำระหว่างสถานศึกษากับชุมชน หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ ที่ให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาและชุมชนในชั้นแนวหน้า มีอิทธิพลทางความคิดต่อบุคคลอื่น สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน และสังคม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย คือ บทบาทในการกำกับดูแลส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา บทบาทในการประกันคุณภาพการศึกษา บทบาทในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา บทบาทในการชักชวนประสานงานให้ชุมชนร่วมพัฒนาสถานศึกษา และบทบาทในการเป็นแกนนำระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

การดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดโรงเรียนเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 6 แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา จังหวัด และขนาดของสถานศึกษา